

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610- 239258
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ekli listede TBMM esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KOCUM
Bakan

Ek:
Liste (7 Adet, 7 Sayfa)
Cevap Yazısı (41 Adet, 78 Sayfa)

7/34630 - 7/34643 } 6.11.20
7/34645 - 7/34646 }
7/34952, 7/34954 6.11.20

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN
TBMM 7/33998 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Rize'nin Hemşin ilçesinde 2008 yılından bu yana süren kentsel dönüşümde ilçe sakinleri ile Hemşin Belediyesi arasında devam eden kamulaştırma davasında idareyi (Hemşin Belediyesi) haksız bu lan Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi, 2 Mayıs 2019'da *"Doğal güzelliklere sahip, kentsel nüfusu artmayan, yapılaşma süreci imar planına göre olağan seyrinde devam edebilecek, kırsal nitelikli bir yerleşim kent merkezinin tamamını yıkarak geleneksel doku ve yaşamdan uzak kentsel nitelikli bir karakterde yapılaşmasını amaçlayan kentsel dönüşüm kararının planlama esasları başta olmak üzere, şehircilik ilkelerine ve kentsel dönüşüm uygulamalarının amacına uygun olmadığına"* karar vermiştir. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi bu nedenlerle Rize İdare Mahkemesi'nin "davayı ret" kararını kaldırarak dava konusu işlemi de iptal etmiştir. Ne var ki, Hemşin Belediyesi'nin TOKİ ile birlikte yürüttüğü, bir kısmı heyelanlı bölge olan ilçenin tamamında uygulanan kentsel dönüşüm projesinde mahkeme kararlarına uyulmadığı, oldubittiye getirilip insanların evlerini terk etmeye zorlandığı anlaşılmaktadır.

Bu insanlardan biri de 77 yaşındaki Emine Kobal'dır. Emine Kobal'ın evi ile ilgili kamulaştırma kararı mahkeme tarafından iptal edilmiştir. Buna rağmen inşaatı yapan müteahhit; evin temelini sakatlayacak şekilde inşaata devam etmiş, maalesef bugüne kadar evin sağlama alınması için hiçbir şey yapmamıştır. Emine Kobal ve ilçede görüştüğüm kanaat önderleri, durumları bu şekilde olan insanları canlarından bezdirip kamulaştırmayı kabul etmeye zorlandığı ya da can tehlikesi oluşturup idarenin bu nedenle insanların evlerinden çıkmasını sağlamak istediğini düşünmektedirler. Görünen o ki, burada insanların sadece mal güvenliği değil can güvenliği de ihlal edilmektedir. İnsanların mal ve can güvenliğinden sorumlu olan idarenin (Hemşin Belediyesi ve Bakanlığınızın) bu şekilde vurdumduymaz davranması anlaşılır gibi değil.

Anayasa ile güvence altına alınan yaşam hakkı ve mülkiyet hakkı Belediye'nin gözetiminde TOKİ marifetiyle pervasızca çiğnenmekte, Bakanlığınız bu duruma ne yazık ki seyirci kalmaktadır. Yağan her yağmurda bu evde yaşayan insanların evi boşaltması için kapıya polis dayanmakta, insanlar yağmur dinene kadar heyelan korkusu nedeniyle uyku uyuyamadığını ifade etmektedir. Yüzlerce yıldır bu yerde yaşayan insanların yerlerinden yurtlarından edilmesi, uygunsuzluğu bilirkşi raporları ve Mahkeme kararları ile tespit ve tescil edilmiş olan bu projenin ısrarla sürdürülmek istenmesi, insanların mal ve can güvenliğinin çiğnenmesi hukuk devleti ile bağdaşmadığı gibi, bu işte herhangi birkamusal yararda bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- İptal edilen kamulaştırmalara rağmen özel mülkiyete konu arazilere girilmesi ve insanların yaşadığı evlerin temellerinin sakatlanarak bu evleri boşaltmaya zorlanması mevzuata uygun mudur?
- 2- Mahkemenin iptal ettiği kamulaştırmalardaki arazilerin projelere dahil edilmesi için bu şekilde vatandaşın zorlanması rutin uygulamalardan mıdır?
- 3- Bir heyelan durumunda bu evin yıkılması nedeniyle ortaya çıkacak facianın sorumluluğunu üstleniyor musunuz?
- 4- Hukuksuzca vatandaşların arazisine tecavüz eden, insanların canına kast eden Hemşin Belediyesi, TOKİ ve yüklenici firma hakkında soruşturma açtınız mı? Bu sorumlular için Savcılığa suç duyurusunda bulunmayı düşünüyor musunuz?

5- Bu evde yaşayan insanlar geçen ay (Temmuz 2020) ilçeye yaptığınız ziyaret sırasında durumu size anlattıklarını, evin sağlama alınması için gerekli kazık ve istinat duvarı çalışmasını bir an önce yapmaları için Belediye Başkanı ile TOKİ yöneticilerine talimat verdiğinizi ifade ediyor. Verdiğiniz bu talimatı takip ediyor musunuz? Bu talimatınız bugüne kadar neden yerine getirilmemiştir?

CEVAP

Toplu Konut idaresi Başkanlığı (TOKİ) ve Hemşin Belediye Başkanlığı arasında 2016 yılında yapılan protokol ile Hemşin Kentsel Dönüşüm Projesi çalışmaları başlatılmıştır. 5393 Sayılı Belediye Kanunu 73. Maddesi uyarınca 06.10.2015 tarih ve 28 sayılı Belediye Meclisi kararı ile 5,1 Hektar alan kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak belirlenmiştir. Sonrasında bazı hissedarlar tarafından belediye meclisi kararının iptali yönünde Rize İdare Mahkemesi'nde dava açılmış; mahkeme davayı reddetmiş, temyize gidilmiş, Samsun Bölge idare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi tarafından 02.05.2019 tarih 2019/491 kararıyla 28. sayılı meclis kararını iptal etmiştir.

Belediye Meclis Kararının alındığı tarihle Temyiz Mahkemesince iptal edildiği tarih arasında ilan edilen dönüşüm alanında yer alan tapu maliklerinden 36'sı ile konut, 8'i ile dükkân karşılığı anlaşma sağlanmış, konut veya dükkân talep etmeyip bedel talep eden hak sahiplerine ise yaklaşık 7 milyon TL ödenmiştir. Anlaşılamayan maliklere yönelik ise bedel tespit tapu tescil davası açılmıştır. Pazar Asliye Hukuk Mahkemesinde tescil yönünden kesin, bedel yönünden istinaf yolu açık olmak üzere hüküm tesis edilmiş ve ilgili taşınmazların Hemşin Belediyesi adına tapu tescili gerçekleştirilmiştir.

Belediye Meclis Kararının iptalinden sonra dönüşüm alanının bir kısmı 24.07.2019 tarih ve 172203 sayılı Bakanlık oluruyla 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Rezerv Yapı Alanı ilan edilmiş; Bakanlıkça, 26.07.2019 tarih 174086 sayılı olur ile TOKİ Başkanlığına yetki devri yapılmış ve hâlihazırda çalışmalara bu çerçevede devam edilmektedir.

TOKİ tarafından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesine istinaden Cumhurbaşkanlığının 18.07.2019 tarih ve 1553 sayılı kararıyla rezerv alanla ilgili acele kamulaştırma kararı alınmıştır. TOKİ tarafından yürütülen kamulaştırma işlemleriyle ilgili bu aşamada mahkemelerce verilmiş herhangi bir iptal kararı bulunmamaktadır."

Alanda, Toplu Konut idaresi Başkanlığımızca "Rize İli Hemşin İlçesi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi 106 Adet Konut, 1 Adet Kreş, 24 Adet Dükkân ve Isı Merkezi inşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" nin ihalesi yapılmış olup inşaat çalışmaları devam etmektedir.

Hemşin Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi kapsamında yürütülen inşaat çalışmaları, Belediye Başkanlığı ve Toplu Konut idaresi Başkanlığımızca takip edilen kamulaştırma davalarındaki kesinleşmiş yargı kararları kapsamında sürdürülmekte olup dava süreci devam eden mülkiyetlerle alakalı evlerin boşaltılması talep edilmemektedir. İlk etapta ihalesi yapılan iş kapsamında dava süreci devam eden parseller üzerindeki imalatlar Başkanlık Olur'u alınmak sureti ile iptal edilmiş, ilgili kamulaştırma davasının sonucuna göre tekrar değerlendirilecektir.

Soru önergesinde adı geçen Emine KOBAL'ın evinin bulunduğu parsel, proje sahası haricinde kalmakta olup bu parsel için kamulaştırma kararı alınmamış; dolayısıyla bir iptal kararı da söz konusu olmamıştır.

Bütün bu süreç devam ederken proje Toplu Konut idaresi Başkanlığımız tarafından ihale edilmiş, yer teslimi yapılarak yüklenici tarafından inşaat çalışmalarına başlanılmıştır. Bu çalışmalar sırasında kamulaştırma süreci tamamlanmayan hiçbir parselde yüklenici tarafından hiçbir işlem yapılmamıştır.

Soru önergesine konu, Emine KOBAL'ın evinin bulunduğu parselin yanında mülkiyeti TOKİ'ye ait arazide 2019 yılında temel kazısı yapıldığı, Eylül ayında ilçede meydana gelen sel felaketi sırasında bahse konu evin altında kısmi heyelan oluştuğu, İlçe Kaymakamlığı tarafından İl AFAD Müdürlüğüne bilgi verildiği; gelen teknik ekip tarafından yeni yapılacak bina temelinin belirli bir seviyeye çıkıp dolgu yapılana kadar evde oturulmasının uygun olmadığı rapor edildiği ve söz konusu raporun Kaymakamlık tarafından Emine KOBAL'a tebliğ edildiği, daha sonra bahse konu bina tamamlanarak yapılan dolgu ile birlikte tehlikenin ortadan kalktığı bilgisi ilgili Belediyeden edinilmiştir.

Bu bağlamda; kamulaştırması iptal edilen hiçbir özel mülke girilmemiş; özel mülkiyetteki araziler üzerinde kazı, inşaat gibi herhangi bir tasarrufta bulunulmamıştır. Hemşin Belediyesi ve yüklenici firma tarafından hiçbir vatandaşın arazisine hukuksuz şekilde müdahale edilmesi söz konusu değildir.

